

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De SS. Lupulo Et Modesto Martyribus Capuæ Ex Hieronymianis aliisque
sacris Fastis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

ACTORAE
J. B.

plura, illaque antiqua, Martyrem virili sexui adscribunt. Præter Usuardum, qui constanter S. Fortunatum scribit, etiam in antiquissimo San Germanensi sive apographo sive autographo; exhibet Dominicus Georgius in sua Adoniana editione (a) Martyrologium Ottobonianum, sæculi circiter decimi et proinde Hieronymiano Corbeiensi antiquius (b), in quo legitur sub Idibus Octobris: In Gallia nat. Sanctorum Maurorum et de Militibus Lupuli et Fortunati. Similem annuntiationem habet Kalendarium Palatino-Vaticanum sæculi XII (c): Fortunati Mart. Numquid feminea nominis desinentia prophanare potuerit ex inscriptione Ottobonianæ simili, qua nomen militis Fortunati dicitur?] Martyris titulum S. Fortunato opposui, tum quod eo condecoretur ab Usuardo, tum quod in Hieronymianis soli passim locum habeant Martyres. Romanum porro palæstram illi item adscripsi, tum propter Usuardi iterum auctori-

(a) Martyrol. Adonis, p. 680. — (b) D'Achery Spicil., tom. II p.

tatem, tum propter Viam Aureliam et in ea cæmeterium in citatis Hieronymianis Codicibus diserte expressa, quæ sane non aliam palæstram, quam Romam, fecundissimum Martyrum sanguine solum, clamare videntur. Castellanus quidem in Martyrologio suo Universali, quoniam, Hieronymianos Codices secutus, feminam Martyrem facit, S. Fortunatam eandem videri ait, ac S. Fortunatam, de qua jam egimus heri, quæ quid cum hac nostra commune habeat præter nomen et martyrium, sed alibi toleratum, non video. Sanctum huic nostro homonymum, e catacumbis Urbani VIII jussu extractum, summa veneratione hoc die colunt PP. Excalceati Valissoleiani, teste Tamayo; magis tamen, ut arbitramur, quod Fortunatum nostrum hodie Martyrologio Romano inscriptum scirent, quam quod eundem ad se delatum certo crediderint.

20 Edit. Paris, 1725 — (c) Mart. Adon. cit., p. 708.

DE SS. LUPULO ET MODESTO

MARTYRIBUS CAPUÆ

Ex Hieronymianis aliisque sacris Fastis.

J. B.

SAC. INCERTO.
S. Lupulo

Quos modo citavimus Hieronymianos Codices, S. Lupulum, cujus nomen varie a variis scribitur, et textibus infra producendis, cuius erit pronum colligere, hodie, sed absque Socio, annuntiant: sic quidem editus a Florentino Codex: In Capua Lupubli; sic vero Corbeiensis: In Capua Lupulili. At Lupulo Modestum jungunt vetera ecclesiæ Capuanæ Kalendaria, a Michaële Monacho, ejusdem ecclesiæ Canonico, Sanctuario suo Capuano inserta, quorum tertium sic hodie habet (a): Idibus S. Lupuli et Modesti I. 8. id est Tres lectiones. Quartum (b) iisdem verbis utitur, nisi quod trium Lectionum non meminerit. Pridie vero Fortunatam Virginem et Martyrem memorant, quod et secundum facit (c), quam non aliam esse a Fortunata Virgine et Martyre, SS. Carponii, Evaristi et Prisciani Sorore, de quibus actum hesternam die, nobis suadent tum illius per Italiam celebritas, tum dies XIV Octobris illius cultui consecrata. Unde emendandus videtur Ferrarius, qui in catalogo Sanctorum Italix (post annuntiationem ad XIV Octobris diem Neapoli S. Fortunatam, SS. Carponii, Evaristi et Prisciani Sororem, et ad hunc diem etiam Fortunatum Martyrem Romanum, de quo paulo supra) Lupulum et Fortunatum Capuæ passos ex Breviario antiquo Capuano memorat: nec enim præter Fortunatam hesternam, Neapoli cultam, et Fortunatum Romanum, alius videtur Fortunatus admittendus: vocat quidem in subsidium Bedam; at Bedæ puri hodie laterculus vacat. Rabanus S. Lupulum cum S. Fortunata conjungit, ita ad hunc diem scribens: Et in Capua Libuli, et S. Fortunatæ in Patrias; Fortunatam hesternam loco quidem non suo refert, sed Capuæ non adscribit: id facere videri Notherus potest, cum ita scribit: In Capua Libuli et S. Fortunatæ: atque adeo de eadem For-

(a) p. 420. — (b) p. 452. — (c) p. 410. — (d) p. 152. — (e) p. 156

tinata, de qua Rabanus, quo in adornando Martyrologio suo plurimum usus est, loco item non suo agere videtur. Idem apparet dicendum de Appendice Adonis, in qua post annuntiationem Romæ S. Fortunatum Martyrem legitur: Item Libuli, Modesti et Fortunatæ, haud expresso palæstræ nomine.

2 Michaël Monachus geminum præterea cultus sacri a Capuanis S. Lupulo olim impensi vestigium affert: primum Sanctuarii sui parte I (d), ubi in ecclesia S. Prisci easlare ait partem antiquæ basilicæ in honorem S. Prisci olim conditæ, in cujus abside plures variorum Sanctorum spectantur imagines, puta SS. Petri, Felicitis, Lupuli, etc.; quod sane cultus antiquitus Capuæ huic Sancto exhibiti indicium est. Alterum ibidem (e), nempe instrumentum inter monumenta monialium S. Joannis ab ipso repertum, quod aperte indicat, olim apud Capuanos ecclesiam S. Lupulo sacram extitisse. Instrumenti verba ita apud Michaëlem sonant: In nomine Jesu Christo nono anno principatus Paldolfi gloriosi principis (nimirum comitis Theanensis, qui, ut censet Monachus (f), ab anno 1022 usque ad 1030 Capuanum principatum tenuit) ideoque ego mulier, quæ vocor Maria, filia quon. Petri mahistri et uxor... avitante deintus hac Capuana civitate in loco Grottula ad ipsa cementaria prope ecclesiam sancti Lupuli, quæ nunc destructa esse videtur... ab alio Capu est terra dictæ ecclesiæ S. Lupuli. Hunc sacerdotio insignitum fuisse Michaël Monachus censet, partim ex antiquissima illa ecclesiæ S. Prisci pictura, in qua eodem habitu indutus cernitur, quo S. Marcellus: at Marcelli Acta (si tamen illius sunt, et non S. Marcelli Tingitani Martyris, ad diem XXX Octobris Martyrologio Romano inscripti) quæ Michaël (g) exhibet, eum e milite Marty-

apud Capuanos antiquitus culto

et seq. — (f) p. 620. — (g) p. 157.

rem

A rem factum produunt : neque video, si habitus, quibus in ea pictura et alii nonnulli Sancti representantur, spectes, unde discernat Michaël hos fuisse episcopos, illos vero presbyteros, inter quorum habitus (v. g. S. Prisci et S. Sinoti) nulum discrimen apparet.

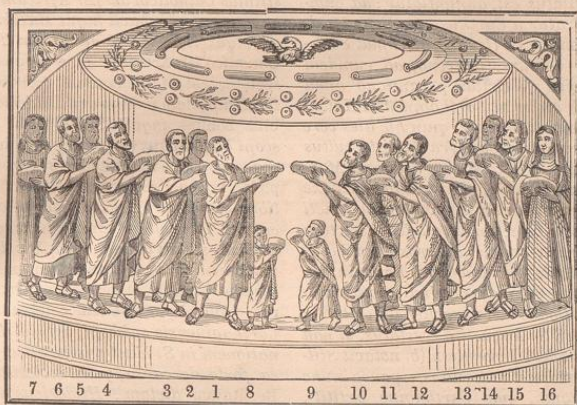
cur S. Modestus adjungatur.

3 Lupulo Modestum junovi ex Capuanorum Kalendariorum, quæ supra citavi, et Officiorum, quorum jam mentio fiet, fide. Addit scilicet Michaël fratres fuisse, ex ecclesiæ Capuanæ de his Sanctis

Officio, cujus Responsorium tertium est : Hæc est vera fraternitas ; sed quid si fratres fide et spiritu tantummodo fuerint ? Dein fatetur Michaël (a) idem Responsorium post Lectionem nonam legi in Officio SS. Marcelli et Apuleji, cum tamen in Actis S. Marcelli, ab ipsomet Michaële exhibitis, Apulejus Marcelli famulus fuisse dicatur. Unde ex Responsorio isto fraternam Lupulum inter et Modestum cognationem intercessisse haud satis tuto elicias.

ACCURSE
J. B.

[Ut clarius innoscat Buei Nostri ratiocinatio num. 2 exposita, picturam Capuanam, qualis a Michaële Monacho in Sanctuario Capuano exhibetur, ligno incisam lectori proponimus.

In exemplari Capuano singulis Sanctis nomina apposita erant, quæ subjungimus secundum numerorum seriem. 1. S. Petrus. 2. S. Laurentius. 3. S. Paulus. 4. S. Cyprianus. 5. S. Susius. 6. S. Timotheus. 7. S. Agnes. 8. S. Quartus. 9. S. Quintus. 10. S. Priscus. 11. S. Lupulus. 12. S. Sinotus. 13. S. Rufus. 14. S. Marcellus. 15. S. Augustinus. 16. S. Felicitas. Gestari dicit Michaël Monachus a singulis Sanctis singulas coronas (b) : quod tamen e pictura non facile quis suspicetur ; mappas magis dicerem, instar pulvinaris longiusculi, quæ significabant præsidium ludorum sive luctaminum, quippe quibus projecta mappa initium dabatur (c).]

(a) p. 41. — (b) p. 56. — (c) Gori Thes. Vet. Diptych., t. II, p. 152.

DE S. AGILEO

MARTYRE CARTHAGINE IN AFRICA

Ex Martyrologio Romano et Hieronymianis.

ANTE ANNUM
515.
Sanctus Martyr, qui in Martyrologio Romano hac quidem die memoratur.

Sanctum Carthaginensem Martyrem, in titulo propositum, ad hanc diem Martyrologio Romano primus inseruit Cardinalis Baronius, Carthagine, inquit, S. Agilei Martyris, in cujus die natali Sanctus Augustinus de eo ad populum tractatum habuit : annuntiationi huic suæ Annotata subjicit sequentia : Possidius in Indice cap. 9 meminit de tractatu S. Augustini habito in die natali S. Agilei. De basilica sub nomine Sancti Agilei

est clara memoria in Vita Sancti Fulgentii Ruspensis apud Surium (a). Sanctus Gregorius Papa dono accepit hujus Martyris sacras Reliquias a Dominico episcopo Carthaginensi, extat de his Epistola ejusdem S. Gregorii in Regist. lib. 10 Epist. I. Cum vero in his monumentis, quæ sibi præluisset hic prodit eruditus Martyrologii Concinnator, etsi celebri antiquoque Sanctum Martyrem gavissimum fuisse cultu, et proinde recte Martyrologio Ro-

(a) T. I. Apud Nostros ad diem 1 Januar., p. 45, n. 61.

mano